

**(COE) Avrupa Bölgesel Planlamadan Sorumlu Bakanların “Kırsal Yenileme ve Gelişme
“konulu 3. Avrupa Konferansı İlke Kararları,, Bari 1976, Avrupa Konseyi**

(Resolution on Urban Renewal and Developement 3rd European Conference of Ministers Responsible for Regional Planning, Bari, 1976, COE)

**3. AVRUPA BÖLGESEL
PLANLAMADAN SORUMLU
BAKANLAR KONFERANSI**

21 – 23 Ekim 1976 tarihlerinde üçüncü Konferansları için Bari’de bir araya gelen Avrupa Bölgesel Planlamadan Sorumlu Bakanları;

Bu Konferans’ın bölgesel planlamada Avrupa’nın işbirliği içinde olmasının büyük siyasi önem taşıdığı ve bu planlamanın hedefinin insanoğlunun çevresini ve yaşam koşullarını geliştirmek olduğunun altını çizerek;

Avrupa düzeyinde ortak bir yaklaşım gerektiren ortak çıkarlarla ilgili büyük politik sorunları ele almak için gerekirse daha sık bir araya gelmeye ve daha yoğun bir biçimde ve derinlemesine bilgi alış verişini yapmaya ve deneyimleri karşılaştırmaya karar vermiş olup;

Bu bağlamda bu toplantıların gelecekteki çalışmalar üzerindeki önemi hükmünde Avrupa Konseyi Parlamento Meclisi’nin üyeleri ile ilk söyleşilerinin sonuçlarını memnurlukla karşılamaktadırlar.

1 No’lu KARARLAR

BÖLGESEL PLANLAMA BAĞLAMINDA KENTELŞMENİN KONTROLÜ

1. GİRİŞ

1. Üçüncü Bölgesel Planlamadan Sorumlu Bakanlar Konferansı, İtalyan Hükümeti’nin daveti üzerine 21 – 23 Ekim 1976 tarihlerinde Bari’de düzenlenmiş ve aşağıdaki Avrupa Konseyi üyesi devletlerden gelen Bakanlar ve Hükümet Temsilcileri bu Konferans’a katılmışlardır:

- Avusturya, Belçika, Kıbrıs, Danimarka, Fransa, Federal Almanya Cumhuriyeti, Yunanistan, İrlanda, İtalya, Lüksemburg, Hollanda, Norveç, Portekiz, İsveç, İsviçre, Türkiye ve Birleşik Krallık ve beraberlerinde, gözlemci sıfatıyla: Finlandiya Vatikan, San Marino, İspanya ve Yugoslavya.

Dört uluslar arası hükümet kuruluşu temsil edilmiştir:

- Avrupa Toplulukları Komisyonu, Avrupa Ulaştırma Bakanları Konferansı, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü ve Avrupa Serbest Ticaret Örgütü.

2. Konferans İtalyan Hükümeti’ne ve Puglia bölgesel yönetimine Konferans’ı düzenledikleri ve konukseverlikleri için, raportör heyetlere ise Konferansın hazırlanmasındaki önemli çalışmalarını için içten teşekkürlerini sunmaktadır.

Konferans ayrıca, Konferans’ın hazırlanmasındaki dikkatli çabaları ve gösterdikleri adanmışlık ruhundan dolayı Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği ve konferans Sekreterliği’ne de saygılarını

sunmak dileğindedir ve Sekreterlikten Konferans tutanaklarını mümkün olduğunca yaymasını dilemektedir.

Konferans, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'ne, Parlamenteler Meclisi'ne, Avrupa Yerel ve Bölgesel Yönetimleri Konferansı'na değerli katkılarından dolayı teşekkürü bir borç bilmektedir.

II. BÖLGESEL PLANLAMA KAPSAMINDA KENTLEŞMENİN KONTROLÜ

3. Konferans'ta; Avrupa Bölgesel Planlama Bakanları, kentleşme olgusunu, doğurduğu sonuçları ve bu sorunların çözümünde bölgesel planlamanın oynayacağı ya da oynaması gereken rolü incelemişlerdir.

4. Kentsel patlama, ikincil ve üçüncül faaliyetlerin gelişmesiyle yakından ilişkilidir. Bu faaliyetlerin dinamik güçleri kentleşmenin durmadan artmasına sebep olmaktadır ve pek çok kentte, kent yaşamının çekiciliği ile ilişkilidir.

BAKANLAR

1. İlk Konferans'larında Avrupa'nın bölgelerinin dengeli bir biçimde gelişimine destek vermeye karar vermiş ve ikinci Konferans'larında Avrupa bölgesel planlamanın ana hedeflerini belirlemiş olan bakanlar, üçüncü Konferans'larında Avrupa'daki kentleşme sorunlarını incelemiş ve bölgesel planlama kapsamında Avrupa kentsel gelişiminin çerçevesi içerisinde çözümler üretmişlerdir.

2. Kentsel sorunların sadece sektörel bir husus olmadığını, ilgili sosyo – ekonomik unsurlarla bağlantılı olduğunu ve kentsel sürecin bölgesel planlamanın bir parçası olarak görülmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

3. Bazı kentsel sorunların en iyi bağımsız kentsel politikalarla çözülebileceğini kabullenmekte, bununla birlikte geri kalan çoğu kentsel politikaların herhangi bir ulusal ya da bölgesel planlama politikasının ayrılmaz bir parçası olması gerektiğine inanmaktadırlar;

4. Aşağıdaki temalar üzerinde çalışmışlardır:

- "Avrupa'daki kentsel gelişim akımları"
- "kentsel gelişim ve kentsel yenileme"
- "kentsel büyümenin kontrolü",

ve "dağlık bölgelerde kentleşme" temasını ile ilgili olarak, aşağıdaki esas noktalara dikkat çekmektedirler:

A. Kentsel büyüme ile demografik gelişim arasındaki bağ karmaşık ilişkili bir olgudur. Son 25 yıl içinde Avrupa'da birçok ülkede genel nüfus artışının geçmişine aykırı olarak yoğun kentleşme yaşanmışken, belli ülkelerde nüfus artış hızı son zamanlarda düşmektedir. Bunun sonuçları kentsel ve bölgesel politikalar oluşturulurken dikkate alınmalıdır. Genel nüfus oranındaki düşüş, hem kırsal bölgeden kente nüfus akışındaki büyük düşüş hem de kent nüfusunun yaş dağılımındaki değişime bağlı olarak gelişimini etkileyebilir.

B. Avrupa'daki kentleşme düzensizdir. Bazı ülkelerde kalabalık kentsel alanlarla nüfus yoğunluğunun az olduğu bölgeler arasında belirgin farklılıklar vardır. Diğer ülkelerdeki yapı nispeten daha homojendir. Avrupa'daki bölge içi ve bölgeler arası denge Avrupa'nın kentsel yapısında daha fazla homojenlik olduğuna anlamına gelmektedir. Büyük sanayi bölgeleri nüfus

yoğunluğu düşük diğer bölgelerle – ki bu bölgelerin bazıları gitgide az nüfuslu ve az gelişmiş hale gelmektedir – uyumsuzluk sorunları yaratmakla kalmayıp, kentlerde aşırı nüfus sorunları da teşkil etmektedirler.

C. Kentlerde üçüncül faaliyetlerin gelişimi kentsel gelişimde önemli bir unsur haline gelmiş, hizmetlerin yoğunlaşmasına ve altyapıların güçlenmesini sağlamıştır. Bu yoğunlaşma, söz konusu kentlerdeki toplumsal örgütlenmeyi ve o kentlerde yaşayanların koşullarını aşırı bir biçimde etkilemektedir.

D. Yakın geçmişin önemli bir kentsel gelişim olgusu da, pek çok Avrupa ülkesinde orta büyüklükteki kentlerin (büyüklük ülkeden ülkeye farklılık gösterir) önem kazanmasıdır. Bu kentler, bölgesel planlama ile ilgili kentsel yapı ile nüfuslarının yaşam koşulları ve kalitesi hususlarında genel örgütlenme açısından büyük avantajlara sahiptirler.

E. Avrupa'daki kentsel şebekenin artık geçmişteki gibi mümkün olduğunca fazla yeni kentler kurulmasına ihtiyacı yoktur. Bunun yerine, mevcut kentsel kaynakların daha iyi kullanılması ve kent merkezlerinde olsun banliyölerde küçük kasabalarda ya da kırsal alanda olsun kalitenin artırılması gerekmektedir. Kentsel yenileme çalışmaları toplumsal yapıyı bozmamalı ve mülk spekülasyonuna yol açmamalıdır.

F. Tüm ülkelerde boş alanların kullanımına hakim olan koşulların önemi artmaktadır çünkü kullanılabilir alanlar sınırlıdır. Bu sadece kentlerin büyüme alanını değil, aynı zamanda kent dışındaki yerlerde yaşayan kent sakinlerince kullanılan alanları da kapsamaktadır. Sonuç olarak, alanın kullanılmasını kontrol etmek özellikle alanların altyapısal amaçlarla ya da ekonomik faaliyetlerle kullanılmak istendiği ve bu sebeplerle tarım arazilerine ve yeşil alanlara baskı uygulandığı kentlerin içinde ve çevresinde önemlidir. Bu doğrultuda, boş alanların ve bu alanları etkileyen koşulların kullanımının kontrol edilmesi için gerekli tedbirleri almak ve çevresel korumaya yönelik politikalar ve standartlar oluşturulmak önemlidir.

G. Kent yöneticilerinin kentleşmeyi kontrol ederken karşılaşacağı görevlerin bilinciyle, kentlerin yeterli bir biçimde yönetilebilmesi ve farklı ekonomik ve toplumsal sektörlerle dengeli bir şekilde yatırım yapılabilmesi için yerel yönetimlere verilen ödeneklere özellikle önem verilmelidir.

BAKANLAR

BU SEBEPLERLE

AŞAĞIDAKİLERİ GÖZ ÖNÜNDE TUTMAKTADIRLAR

A. Genel bir bölgesel planlama politikasının artmakta olan kentleşmenin getirdiği sorunları çözecek bir bağlam teşkil ettiğini,

Çoğu kentin ve büyük şehrin işlev, ihtiyaç ve gereksinimlerinin sadece kendi ulusal ve bölgesel bağlamlarında ele alınabileceğini,

B. Bölgesel planlama ve kentsel gelişimin genel hedeflerinin açık bir biçimde belirlenmesi gerektiğini,

Genel hedeflerin ulusal, bölgesel ve yerel düzeylerde açıkça belirlenmesi ve kentleşmenin tüm yönlerini – çevresel toplumsal, ekonomik ve kültürel – göz önünde bulunduran, stratejik ve gösterge kabilinden plan ve programlarla somutlaştırılması gerektiğini.

C. Ulusal, bölgesel ve yerel düzeylerde dengeli bir kentsel yapı oluşturulmasının teşvik edilmesi gerektiğini

Ulusal, bölgesel ve yerel yöneticilerin kentsel kullanım kontrollerine ve ekonomik teşviklere özellikle önem vermeleri gerektiğini.

Bu hedefe ulaşmada bir başka ana gerecin orta büyüklükte kentlerin gelişimi olduğunu (1). Bu kentlerin toplumsal yapıları, sakinlerinin yaşam koşulları ve kalitesi bakımından avantajlı olmakla kalmayıp, aynı zamanda kentsel yapının oluşturulmasında faydalı etkiye sahip olduklarını. Bu nedenlerden dolayı gelişimlerinin daha fazla ekonomik faaliyetlerle ve gerekli altyapı ve hizmetlerin sağlanması yoluyla desteklenmesi gerektiğini.

Uygun olduğu yerlerde, dengeli bir kentsel yapının teşvik edilmesi için başka ademimerkeziyet tedbirlerinin alınması gerektiğini.

D. Kamu yöneticilerinin kentlerin ve kent çevrelerinin korunmasını kontrol etmelerine izin veren imkanlara sahip olması gerektiğini

Bu imkanlar aşağıdakiler ile ilgili olmalıdır:

- kent içi alanların yönetimi;
- - kentsel büyüme;
- - kentlerin fiziksel büyümesinin kontrolü;
- - genel kentsel dokuyu dengeleme;
- - çevresel koruma için politikalar oluşturma

1. Genel anlamda, orta büyüklükte kentler, 40,000 – 150,000 arası nüfusa sahip kentlerdir ama bu tanım ülkelere göre değişebilir.

Bunun başarılabilmesi için, gerekli toplumsal, ekonomik ve teknik uzmanlık ile uygun yasal ve mali tedariklerin sağlanması gereklidir. Özellikle:

i. Arazi kullanım kontrolü

Kamu yöneticileri bölgelerindeki arazilerin gelişimini ve el değiştirmesini kontrol edebilecekleri kesin güçlere sahip olmalıdırlar. Özellikle de, master planların oluşturulması ve kentleşmeden doğan değer artışlarının halka yansımalarını temin etmek için arazi kullanımını kontrol etmeleri gerekmektedir. Ayrıca sonraki herhangi bir reel ya da potansiyel artıştan bağımsız olarak güncel değerinden arsalarla sahip olabilmelidirler.

ii. Kesin kısıtlamalar ve yönetmelikler

Bunlar, karakterlerinin korunması için binaların kontrolünü, belli arazi tiplerinin sınıflandırılmasını ve arazi kuşaklamasını kapsamalıdır. Bir gelişme izni ve planlama yetkileri sistemi özellikle genel bir kontrol şemasına uyum sağlamak için gerekecektir. Genel kent planına bunun gibi mekanizmalar dahil edildikçe, daha çok başarı sağlanır.

iii. Konut politikası

Kentsel konut politikasının hedefleri konut standartlarını geliştirmek, fiziksel ve toplumsal altyapı oluşturmak, genel konut hisseleri standardında artış ve tüm nüfusun alım gücüne uygun ve erişimine açık fiyatlar ile öncelikli eylem alanlarının belirlenmesi olmalıdır.

E. Kamu yöneticileri arasında bir işbirliği ve eşgüdüm sistemi geliştirilmesi gerektiğini

Kent idaresinin gelişmesi ve kentsel idare bölgelerindeki ulusal ve bölgesel dengenin gelişimi için, belli bir bölgedeki kamu yöneticileri arasındaki işbirliğin ve eşgüdüm sistem ve prosedürlerini geliştirmek önemlidir.

Bu özellikle ulaştırma ve iletişim Őebekelerini, açık ve yeşil alanları, doğal kaynakların korunmasını, arazi kullanımı planlaması ve rezervleri, dinlence, rekreasyon alan ve olanaklarını içine almaktadır. Bu durum makul bir arazi ve arazi kaynakları kullanımını mümkün kılmaktadır.

Bu işbirliği ervelerine, kentsel yoğunlaşmanın boyut ve rakamlarının gerekli kıldığı alanlarda, ekonomik planlama ve idari yönetim konuları de eklenmelidir, i.e. büyük Őehir alanları ve yanı başlarındaki artalan.

F. Ulaştırma stratejisi ve bölgesel planlamanın daha yakından bağlantılı olması gerektiğini

Ulaştırma ağlarının kentsel ve bölgesel planlama üzerindeki etkisi o kadar büyüktür ki hiçbir kentsel ve bölgesel planlama ilgili iletişim politikalarına gereken önem verilmeden gerçek anlamda yapılmış sayılmaz ve aynı derecede, kentsel ve bölgesel planlama kriterleri detaylı olarak incelenmeden hiçbir büyük ulaştırma altyapısı düşünülemez.

G. Arazinin gereksiz yere kullanılmasını önlemek amacıyla olumlu tedbirler alınması gerektiğini

Boş alanların hızlı ve plansız bir biçimde kullanılması en acil bölgesel planlama ve kentsel problemlerden biridir. Bu durum, büyük sınai ve ulaşım altyapılarının yerleştirilmesi stratejileri yoluyla -ki bunlar genel anlamda arazinin, özellikle de kentsel arazinin ana kullanıcılarıdır - önlenmelidir.

H. Bölgesel ve yerel yöneticilerin vreyi korumak için gerekli tedbirleri alması gerektiğini

Kentsel büyümeyi kontrol etmenin bir sonucu olarak, gerekli vre koruma tedbirleri alınmalıdır. Bu tedbirler:

a. mevcut kentsel koşulları geliştirmeyi;

b. Özellikle daha makul arazi kullanım planlaması ve modern tekniklerin kullanımı yoluyla en önemli doğal kaynaklar olan hava ve suyun kirliliğini azaltmayı;

c. büyük kent merkezlerinde ve vrelerinde sosyal vre oluşturup, özellikle bu tip yerlerin ikamet işlevleri aracılığıyla, bu vrenin değerini arttırmayı ve bunu sürdürmeyi;

d. gelişmemiş arazilerin (zellikle yüksek tarım değeri olanların) kentsel gelişim için kullanılmasını engellemek.

I. mevcut bina varlığının daha iyi kullanılmasına gemiştekenden daha çok önem verilmesi gerektiğini

Kamu yöneticileri yeni büyük şemalar ve inşaatlar tasarlamak yerine mümkün olan her yerde planlama politikalarını mevcut kaynakların geri dönüşümü, yeniden kullanımı ve gelişimine yönelik olarak geliştirmelidirler.

Öğrenci Çeviren: Mert Erdil

Öğrenci Asistan: Gözde Şakar